



Hlavní zprávy v médiích sice již (konečně) neplní covid, radovat se však dost dobře nejde, protože nové téma ruské invaze na Ukrajinu neznamená posun k lepšímu. Jedno však mají společné – jak pandemie, tak probíhající válka odvádí pozornost od ostatních, „všedních“ věcí. I proto Vám v druhém letošním vydání našeho Business Bulletinu přinášíme novinky týkající se těchto „všedních“ témat, které ale jsou také důležité, a na které je třeba se připravit – připravovaná novela zákona o evidenci skutečných majitelů i novela autorskopravní úpravy mají shodně za cíl uvést danou úpravu do souladu s evropskou legislativou. Ze soudní praxe jsme zařadili judikát Nejvyššího soudu týkající se péče řádného hospodáře. Zároveň si Vás dovoluujeme pozvat také na náš letošní druhý díl Business Brunch, ve kterém se tentokrát budeme věnovat uzavírání smluv a základům obchodního práva.

## NOVINKY V LEGISLATIVĚ

### Zákon o evidenci skutečných majitelů – vládní návrh novely rozšiřuje okruh zapisovaných osob

Vládní návrh novely zákona o evidenci skutečných majitelů reaguje na řízení před Evropskou komisí pro nesprávné provedení páté AML směrnice. Plánem je přitom schválení novely Poslaneckou sněmovnou již v prvním čtení; tento vládní spěch je způsoben zejména hrozbou Evropské komise v podobě omezení přístupu k platbám v rámci tzv. Národního plánu obnovy a potenciálně i k dalším unijním fondům, pokud by k řádnému transponování směrnice nedošlo.

Namísto koncového příjemce a osoby s koncovým vlivem návrh nově pracuje s pojmy vlastnictví a kontrola. Hlavními změnami, se kterými přichází, jsou však **změna definice skutečného majitele a zúžení okruhu subjektů, které skutečného majitele nemají.**

Naopak „příjemnější“ změnou, kterou návrh novely přináší, je prodloužení lhůty, po jejímž uplynutí nelze bez zápisu v evidenci skutečných majitelů vykonávat hlasovací práva, dojde-li ke změně v osobě skutečného majitele. Dle současně účinné úpravy nemůže vykonávat hlasovací práva skutečný majitel, který není zapsán v evidenci, je-li skutečným majitelem déle než 15 dní; nově by nemožnost výkonu hlasovacích práv měla nastat teprve po 30 dnech.

#### Změna definice skutečného majitele

Skutečný majitel korporace by měl být dle návrhu vymezen jako fyzická osoba, která

- a) má podíl, objem akcií, či podíl na hlasovacích právech větší než 25 %, a to nově bez ohledu na podíly ostatních osob, nebo
- b) má vlastnický podíl (právo na podíl na zisku, jiných vlastních zdrojích, či likvidačním zůstatku) větší než 25 %, nebo
- c) může ovládat korporaci, která má podíl či objem akcií větší než 25 %, nebo
- d) může korporaci jinak kontrolovat.

Ačkoli se stanovená kritéria jeví velmi podobně, jako je tomu ve stávajícím znění zákona, drobné změny v jejich formulaci v důsledku **výrazně rozšiřují okruh osob, které zákon za skutečné majitele považuje.**

Může se proto stát, že v případě přijetí novely v navrhovaném znění by i subjekty, které své povinnosti dle tohoto zákona řádně splnily, musely nechat „dozapsat“ **další skutečné majitele**, kteří by nově stanovená kritéria splňovali.

#### Subjekty bez skutečného majitele

Okruh osob, které dle zákona skutečného majitele nemají, by měl být zúžen, a to pouze na veřejnoprávní subjekty a subjekty s velmi úzkou vazbou na stát či územní samosprávné celky. **Z výjimek by pak měly zmizet například politické strany a politická hnutí, církve, odborové organizace či společenství vlastníků jednotek, které tedy nově zřejmě budou muset své skutečné majitele zapisovat.**

S uvedeným zúžením výjimek pak souvisí **rozšíření automatického průpisu** – pokud by nedošlo k zápisu skutečných majitelů subjektů, které by z výjimek zmizely, měli by jako skuteční majitelé být automaticky

zapsáni členové jejich statutárních orgánů.

#### Důsledky plánovaných změn

Subjektům, které by nově měly povinnost svého skutečného majitele zapsat, stejně jako subjektům, jejichž okruh skutečných majitelů by se rozšířil, stanoví návrh novely **lhůtu 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti** na to, aby **vedly své zápisy v evidenci do souladu s novými pravidly**.

Popsané změny by beze sporu měly na úpravu evidence skutečných majitelů **významný dopad**. Je zároveň třeba počítat s tím, že ke změně s velkou pravděpodobností skutečně dojde, a to právě z důvodu, že další čerpání dotací z evropských peněz bylo ze strany EU podmíněno úpravou stávajícího znění zákona. Je tedy nyní nezbytné sledovat, jakým způsobem projde návrh legislativním procesem, a následně se podle toho zařídít. Další vývoj pro Vás samozřejmě budeme sledovat.

#### **Novela autorského zákona – online sdílení, licence pro napodobeniny i více odměn pro autory**

Poslanecká sněmovna v prvním čtení podpořila novelu autorského zákona, která stejně jako v případě zákona o evidenci skutečných majitelů reaguje na směrnice Evropské unie. Návrh byl předložen již v minulém volebním období, předchází obsazení Poslanecké sněmovny jej však nestihlo projednat.

Návrh novely přináší velké množství změn, stěžejní je však **posílení postavení samotných autorů ve vztahu k odměnám a informacím o užívání jejich děl**. Na druhou stranu přináší také ochranu nakladatelům, vydavatelům či poskytovatelům online obsahu. Znění novely prozatím není definitivní, může dojít k jeho úpravě pozměňovacími návrhy. Nepochybně jde ovšem o změny, které si zaslouží pozornost nejen autorů, ale i podnikatelů a korporací, kteří autorská díla využívají pro svůj byznys.

#### Rozšíření rozsahu legálních licencí

Návrh významně rozšiřuje rozsah legálních licencí, představuje totiž kromě níže zmíněné licence pro užití díla nedostupného na trhu i licenci pro (školní) digitální výuku, licenci pro pastiš (napodobeninu) a dva druhy licence pro automatizované analýzy.

Zejména v případě licence pro pastiš je však třeba mít stále na paměti, že nesmí být, stejně jako v případě ostatních legálních licencí, nepřiměřeně dotčeny oprávněné osobnostní nebo ekonomické zájmy autora. O tom ostatně svědčí i fakt, že tato úprava je připojena k ustanovení zabývajícímu se licenci pro karikaturu a parodii, lze proto očekávat stejný výkladový přístup.

#### Online sdílení obsahu

Důležitou změnou je také návrh úpravy věnované online sdílení obsahu. Úprava se vztahuje na poskytovatele online platform a úložišť (např. Youtube, Facebook či Instagram), jejichž hlavním účelem je uživatelské sdílení velkého množství obsahu chráněného autorským právem. Cílí tak na konkurenty streamovacích služeb, tedy na konkurenty Netflixu, HBO Max nebo Spotify, kteří neposkytují obsah sami, ale pouze vytváří prostředí pro sdílení obsahu přímo jejich uživateli. Návrh se věnuje nejen odpovědnosti těchto poskytovatelů za neoprávněné sdělování díla, ale i jejich povinností, jako je poskytování informací autorům a uživatelům či zavedení systému pro vyřizování stížností.

#### Dílní drobné změny autorskoprávní úpravy

Návrh dále přichází s celou řadou drobných změn. Jednou z nich je nové právo související s právem autorským, a to právo vydavatele tiskové publikace (např. noviny a časopisy) na její online užívání. Autoři jednotlivých děl, která jsou součástí takové publikace, by nově měli právo na přiměřený podíl na příjmech vydavatele.

Další novinkou je právo nakladatele na odměnu za půjčování jím vydaného díla knihovnami tzv. „domů“. Z odměny je však stanovena řada výjimek, jako například prezenční výpůjčky či půjčování školními knihovnami.

Návrh rovněž zavádí tzv. „doplňkové online služby vysílatele“, tedy vysílání díla současně jinou technologií či zpřístupnění díla nebo doplňkových materiálů (upoutávky, recenze) po jeho odvysílání. Jedná se tak o online vysílání televizních a rozhlasových programů či zpětná sledování – odměna za tyto doplňkové služby by měla odpovídat i rozsahu územní a časové dostupnosti a počtu diváků či posluchačů.

Objevuje se také nový pojem „dílo nedostupné na trhu“, tedy autorské dílo, které není dostupné v běžné obchodní síti. Takové dílo mohou některé instituce, mezi které patří například knihovny, archivy či muzea, rozmnožovat a zpřístupňovat na svých internetových stránkách.

Změny se dotýkají také množství dalších ustanovení, jako například kolektivní správy, práv pořizovatele databáze či řešení sporů s pomocí prostředníka.

#### Změna občanského zákoníku

Spolu se změnami autorského zákona obsahuje návrh novely i změny ustanovení občanského zákoníku, která se týkají dodatečné odměny a odstoupení od licenční smlouvy.

Zatímco jednorázová odměna by nově měla být pouze výjimkou v odůvodněných případech, uplatnění dodatečné (bestsellerové) odměny návrh významně rozšiřuje. Dle návrhu by se dodatečná odměna měla uplatnit na veškeré druhy sjednaných odměn a **právo na dodatečnou odměnu by nemohlo být nijak vyloučeno, omezeno, ani by se ho autor nemohl vzdát.**

Nabyvatelům licencí by také měla vzniknout nová povinnost, a to alespoň jednou ročně předkládat autorovi informace o užití jeho díla. Informace by se přitom měly týkat nejen udělené licence, ale i nabyvatelem udělených podlicencí.

Další novinkou, se kterou návrh přichází, je omezení licence pro nečinnost nabyvatele. Aktuální úprava umožňuje autorovi za určitých podmínek od udělené licence odstoupit; **návrh však počítá i s možností pouhého omezení způsobů či rozsahu užití díla. Obojí, tj. odstoupení i omezení, by však mělo být možné pouze v případě, kdy udělená licence není využívána vůbec.**

## SOUDNÍ PRAXE

### **Péče řádného hospodáře a odpovědnost statutárního orgánu – rozhodnutí NS ČR ve věci sp. zn. 27 Cdo 761/2020**

Předmětem rozhodování Nejvyššího soudu bylo po čase jedno ze základních pravidel obchodního práva – pravidlo péče řádného hospodáře – podle kterého jsou povinni jednat zejména členové statutárních orgánů společnosti. Nejvyšší soud v něm potvrdil, že členové statutárních orgánů nemají být odpovědní za výsledek svých rozhodnutí (v tomto případě se samozřejmě jednalo o výsledek negativní), pokud svou funkci vykonávali s péčí řádného hospodáře, tj. s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí.

Nejvyšší soud posuzoval v tomto případě rozsah odpovědnosti statutárního orgánu za porušení péče řádného hospodáře. Žalovaní byli členy představenstva žalobkyně, která vlastnila výrobní areál sodovkárny. Provoz sodovkárny však nebyl rentabilní a jediný akcionář (Ministerstvo zemědělství) se rozhodl celý provoz prodat, aby nedocházelo k dalším ztrátám – uložil proto představenstvu prodat sodovkárnu cestou veřejné soutěže, jejímž jediným kritériem byla cena.

Představenstvo veřejnou soutěž vyhlásilo s tím, že do podmínek soutěže kromě ceny přidalo (na základě svého rozhodnutí) též povinnost předložit doklad o finančním krytí a povinnost zaplacení kupní ceny před podpisem smlouvy. Do soutěže byla však podána jen jediná přihláška a cena (byť těsně) přesahovala minimum stanovené jediným akcionářem. V této situaci se představenstvo rozhodlo se zájemcem uzavřít kupní smlouvu. S ohledem na reálnou situaci při veřejné soutěži byla kupní smlouva uzavřena přesto, že kupující nepředložil doklad o finančním krytí a kupní cenu neuhradil předem, ale měl uhradit ve třech splátkách. Kupující bohužel nakonec celou kupní cenu neuhradil. Jediný akcionář měl v dané situaci za to, že představenstvo jako statutární orgán porušilo své povinnosti řádného hospodáře, a proto se po nich domáhal zaplacení 7,5 milionu korun jako náhrady vzniklé škody.

Nejvyšší soud v souladu se svou ustálenou judikaturou uvedl, že

- **člen statutárního orgánu odpovídá za řádný výkon funkce, nikoliv za výsledek své činnosti.** Jedná-li s péčí řádného hospodáře, není povinen hradit společnosti škodu, byť by v důsledku takového jednání vznikla;
- **pro posouzení, zda rozhodnutí, která člen představenstva akciové společnosti přijal při výkonu své funkce, byla učiněna v souladu s požadavkem péče řádného hospodáře, není významné, k jakým následkům taková rozhodnutí vedla** (jakkoli by byly pro společnost negativní) – i kdyby se očekávaný výsledek činnosti člena představenstva nedostavil, nebylo by z toho možné vyvozovat, že člen představenstva postupoval protiprávně;
- **teprve je-li zjištěno, že člen představenstva akciové společnosti nevynaložil úsilí odpovídající hlediskům péče řádného hospodáře,** lze zvažovat, zda je povinen společnosti nahradit újmu vzniklou v důsledku takového jednání;
- **splnění této povinnosti (péče řádného hospodáře) je ovšem nezbytné posuzovat z pohledu skutečností, které členu představenstva byly či při vynaložení příslušné péče (při využití**

dostupných informačních zdrojů) mohly a měly být **známy v okamžiku, v němž dotčená podnikatelská rozhodnutí učinil.**

Riziko podnikatelského neúspěchu totiž nese společnost (a v konečném důsledku společníci), přičemž každé podnikatelské rozhodnutí představuje určitou míru rizika neúspěchu. Za podnikatelský neúspěch však nelze postihovat členy statutárního orgánu, pokud bylo podnikatelské rozhodnutí přijato v souladu s péčí řádného hospodáře. Nejvyšší soud zdůraznil, že každý manažer či člen statutárního orgánu není a nemůže být neomylný.

**Rozhodnutí člena představenstva nelze posuzovat podle skutečností, které se udály či vyšly najevo teprve ex post, tj. poté, kdy bylo přezkoumávané podnikatelské rozhodnutí učiněno; je nutné jej posuzovat podle korektnosti procesu, který vedl k rozhodnutí.**

V konkrétním případě Nejvyšší soud zdůraznil, že **je třeba vzít v úvahu, jakou „vyjednávací pozici“ měl statutární orgán** a také i **ostatní aspekty prodeje** – dostupné informace o kupci, zachování pracovních míst zaměstnanců a další, a teprve poté posoudit, zda splnil svou povinnost jednat s péčí řádného hospodáře či ne. Pokud totiž o koupi provozu nikdo jiný nejevil zájem a provoz byl nerentabilní, je možné, že prodej provozu za daných podmínek **mohl být učiněn s ohledem na veškeré relevantní skutečnosti s péčí řádného hospodáře.** Nejvyšší soud vrátil věc soudu prvního stupně k doplnění dokazování a novému rozhodnutí a poukázal na skutečnost, že soudy při svém rozhodování nemohou postupovat formálně a mechanicky a musí brát v úvahu **konkrétní situaci** a uvedl přitom, že představa, že si kupující může za každé okolnosti vymínit úhradu kupní ceny předem či zajištění této smluvní povinnosti se míjí s **ekonomickou realitou.**

## RANDLS BUSINESS BRUNCH

Termín pro druhý díl Business Brunch je 25. 5. 2022 (9:30–12:30).

Základním tématem druhého letošního dílu bude **Obchodněprávní minimum – všechno, co potřebujete vědět o smlouvách.**

V rámci aktualit nezapomeneme připomenout **legislativní novinky a rozhodnutí soudů a státních úřadů.**

Přihlásit se můžete na [brunch@randls.com](mailto:brunch@randls.com). Detaily ohledně organizace a přihlašování naleznete [zde](#).



Sledujte nás na Facebooku a na LinkedIn

Informace obsažené v tomto materiálu nelze považovat za právní rady, nejsou vyčerpávající a nejsou zamýšleny pro žádné konkrétní použití. Před aplikací zde obsažených informací nebo rozhodnutím učiněným na jejich základě doporučujeme vyhledat naši nezávislou a odbornou právní konzultaci.

V případě, že máte zájem o právní služby prosím kontaktujte nás na následující e-mailové adrese: [info@randls.com](mailto:info@randls.com).

Zásady zpracování osobních údajů jsou dostupné [zde](#).

V případě, že si nepřejete, abychom Vám zaslali newsletter, prosím, odhlaste se na e-mailové adrese [info@randls.com](mailto:info@randls.com).